

Izrael története 2

Segédanyag az írásbeli vizsgára

Főbb témák és a hozzájuk kapcsolódó kérdések:

1. Mózes, kivonulás és pusztai vándorlás

- Mózes élettörténetének ismeret (a 2x40 év fő eseményei)
- Milyen néven mutatkozott be Mózesnek Isten? Miért ezen a „néven” mutatkozott be neki?
- Mit jelent a „szív megkeményítése”? Hogyan kapcsolódik ehhez Mát. 12,31-32 versei?
- Mutassa be a Mózes korabeli Egyiptomot! Hogyan változott a zsidóság helyzete a józsefi időkhöz képest? Ki lehetett a „fáraó leánya”? Miért kellett Mózesnek elmenekülnie a gyilkosság után Egyiptomból?
- A kivonulás Biblia szerinti időpontja: i. e. 1445
- Milyen három fő elmélet van a zsidóság eredetével (a kivonulás és honfoglalás eseményeivel) kapcsolatban? Az elméletek rövid összefoglalása, legfőbb érvek és ellenérvek ismertetése.
- Legalább 3 pozitív érv a kivonulás bibliai dátuma mellett.
- Legalább 3 olyan újszövetségi igehely ismerete, amelyek visszahivatkoznak a kivonulás-honfoglalás tényére, ezzel megerősítve a zsidó hagyományt.
- Merneptah-sztéle ismerete, hogyan kapcsolódik ez a lelet a zsidó honfoglalás kérdéséhez?
- Mik azok az Amarnai-levelek és hogyan kapcsolódnak a zsidó honfoglaláshoz?
- Miért vezette Isten kerülő úton a népet Kánaán felé?
- Emelj ki a pusztai vándorlás állomásai közül három olyan eseményt, amelynek van valamilyen lelki tanulsága. Pl.: mannahullás, érc kígyó, vízfakasztás a sziklából. (A lelki tanulságokat is foglald össze röviden.)
- Mi történt Kádesh-Barneánál és mi lett ennek a következménye?
- Legalább három további, Mózes elleni lázadás ismerete.
- Mi történt Baál-Peornál? Ki volt Bálám?
- Hol örökíti meg Mózes könyve az „áldás és átok” szövegét? Hol és mikor ismételték meg ennek felolvasását a nép előtt?
- Mózes mennyiben volt Krisztus előképe? (Igehellyel)

- Milyen hibát követett el Mózes, ami miatt nem mehetett be az Ígéret földjére? (Magyarázd meg, hogy mi volt a probléma azzal, hogy rácsapott a sziklára.- igehelyet is tudj a szikla-jelképének beazonosításához.)
- Magyarázd meg az érc kígyó jelképének értelmét. Hol hivatkozik vissza a pusztai vándorlásnak erre az eseményére és jelképére az Újszövetség?
- Mi történt Mózesrel a halála után? (Két újszövetségi igehely és annak magyarázata.)

2. Honfoglalás

- Miért éppen Kánaán lett az „Ígéret földje”?
- Elemezd Gen. 15:13-16 verseit, különös tekintettel: a „gonoszság betelt” kifejezésre. Mit jelent ez?
- Mit jelent a Bibliában a „kegyelmi idő” kifejezés?
- Kiket kellett megkímélnie a zsidóknak a honfoglalás során?
- Mi lehetett a célja annak, hogy Isten a kánaáni nép feletti ítéletét a zsidókkal hajtatta végre?
- A Jordántól nyugatra eső területek meghódításának ismerete (8 legfőbb esemény)
- A honfoglalás főbb eseményeinek időpontja: i.e. 1405-i.e. 1398
- Mit tudunk Józsué jelleméről és előéletéről a Bibliai alapján?
- Milyen két főbb hibát követett el Józsué a honfoglalás alatt?
- Ki volt Ráháb és mire tanít az ő története?
- Emelj ki legalább két csodát a honfoglalás eseménysorozatából!
- Milyen eseményeket tudsz kapcsolni az alábbi földrajzi helyekhez: Nébó-hegye, Gilgál, Ebál és Garizim, Háczó, Siló, Timnath-Szerah.

3. Bírák kora

- A korszak általános jellemzése (legalább 5 jellemző)
- Elemezd Józs. 23:12-13 verseit.
- Mit jelent a teokrácia kifejezés?
- Ettől meddig tartott a Bírák kora Izraelben?
- Milyen funkciói voltak egy-egy bírának?
- Sorolj fel legalább 4 népcsoportot, amelyek ellenséges népként tűnnek fel a bírák idején. (Igehelyet is tudj hozzájuk kapcsolni.)
- Mit tudsz a filiszteusokról? (Legalább 5 információ)

- Sorolj fel legalább három kiemelkedő bírát ebből a korszakból.
- Egy szabadon választott bírá életének részletes ismerete a Biblia alapján.
- Hogyan értelmezhető Jefte történetében a leánya áldozata? (Igehellyel - legalább 3 érv amellet, hogy nem emberáldozatról volt itt szó.)
- Ki volt az első király Izraelben? (Vigyázz, becsapós kérdés, mert itt a bírák korában történt meg ez először.)
- Mit jelent Bír. 17:6? Milyen céllal került ez az ismétlődő beszúráás Bírák könyvébe?
- Milyen hibát követett el Éli és milyen következményei voltak ennek? (A válaszodban majd kapcsolod ide igehelyként: 1.Sám.2:17-et és Róm.2:24-et)
- Mi történt Éli idején Ében-Ézerben i.e. 1100-ban?
- Mit tudunk a Biblia alapján Sámuel jelleméről? (2 igehely)
- Milyen tisztségeket töltött be Sámuel Izrael élén?
- Mi történt Sámuel idején Ében-Ézerben i.e. 1080-ban?
- Mi volt a királykérés ürügye és valódi oka? (Igehely: 1. Sám. 8:5 és 8:7)
- Elemezd a királytörvényeket 5. Móz. 17:14-20
- Mik voltak az ún. „próféta-iskolák”?

4. Egységes királyság kora (i.e. 1050-i.e. 930)

Saul királysága (i. e. 1050-1010)

- Saul pozitív jellemtulajdonságainak illusztrálására emelj ki legalább kettő eseményt igehellyel.
- Mutasd be pontokba szedve Saul jellemének fokozatos eltávolodását Istentől. (Legalább 4 esemény, vagy cselekmény igehellyel együtt.)
- Melyik esemény után jelentette ki Isten, hogy új királyt választott? (Igehely)
- Melyik esemény után nem látogatta meg többet Sámuel Sault, de bánkódott miatta? (Igehely)
- Melyik esemény mutatta Saul teljes megsötétedését? (A válaszba foglald bele a következő igehelyeket: 1. Sám. 28.fej. vö. 5.Móz.18:10-12)
- Foglald össze röviden, hogy szerinted mi okozta Saul bukását.
- Mit tudsz az alábbi személyekről: Jonathán, Góliát, Agág, Abner?
- Hogyan viszonyult Saul Dávidhoz? (Igehelyekkel)

(A kérdések nem feltétlen szó szerint ugyanígy lesznek megfogalmazva a vizsgáíven, de ugyanezt az ismeretanyagot kérik majd számon!)